

Prvi saborski govor na hrvatskom jeziku

2. svibnja 1843. g. narodni zastupnik Ivan Kukuljević Sakcinski u Hrvatskom saboru održao je govor na hrvatskom jeziku u kojem zahtjeva da se u Hrvatskoj uvede narodni hrvatski jezik umjesto latinskog. To je bio jedan od najvažnijih datuma hrvatskoga preporodnog pokreta. Sabor je njegov prijedlog ozakonio četiri i pol godine poslije, tj. 23. listopada 1847. godine.

Ivan Kukuljević rodio se u Varaždinu 1816. godine. Školovao se u Varaždinu, Zagrebu, te na vojnoj akademiji u Kremasu u Austriji. U Ugarskoj je stekao časnički čin. U susretu s Ljudevitom Gajem 1837. godine oduševljava se za ideje ilirskog preporoda. Kako bi više doprinio toj ideji, izlazi iz vojske i postaje sudac. Postaje istaknuti sudionik političkog života. Istaknuo se i u drugim područjima. Kukuljević je autor prve drame na hrvatskom jeziku. To je tragedija „Juran i Sofija“ U vrijeme revolucionarnih zbivanja 1848.-49. godine Kukuljević je bio jedan od trojice nositelja vlasti zajedno s Gajem i Ambrozem Vraniczanyjem. Bio je i član Banskog vijeća zadužen za prosvjetu i vjerska pitanja. Bio je zemaljski arhivar i jedan od osnivača Društva za povjesnicu jugoslavensku, te glavni urednik časopisa Arkiv u kojem su objavljeni brojni stari izvori za hrvatsku povijest. Kruna njegove borbe protiv mađarizacije bio je taj znameniti govor u Hrvatskom saboru 1843. godine. Do kraja života ostao je djelatan kao povjesničar i znanstvenik. Bio je i predsjednik Matice hrvatske.

Dio njegovog znamenitog govora: *"No pitam ja s poniznim dopuštanjem, za kakovu će korist i svrhu biti učenje našega jezika? Kakovim uspjehom? Kakovom posljedicom? Kakovim trudom će ga učiti stanovnici domovine naše, ako sa znanjem njegovim ne bude nikad nikakovo dobro skopčano? Ako po njem nitko ništa ne bude sebi mogao zaslužiti i ako mi nikad ne ćemo pomisliti uvesti ga u javni život?... Još ne zna veća strana naroda našega, kakova je to višnja slast i milina, svojim rođenim materinjim jezikom govoriti moći i smjeti. To samo onaj može iskreno ćutiti, koji je duže vremena među tuđimi narodima u tuđih državah stanovao i živjeti morao. Mi svoj jezik čuvamo još uvijek samo za družinu (obitelj, kućnu zadrugu) i za naše kmetove!... U društveni život i u familiju našu uvukao se je s vremenom jezik njemački i promijenio rođenu našu narav i način mišljenja otaca naših, u Primorju pako učinio je to jezik talijanski. (...) Mi smo malo Latini, malo Nijemci, malo Talijani, malo Magjari i malo Slaveni, a ukupno iskreno govoreći nismo baš ništa! Zato sam ja toga mnijenja, da bi slavni staleži i redovi na to već jednom misliti počeli, kako da svoj jezik tuđemu predpostave i njega u javni život uvedu..."*

Kukuljevićev je govor ostavio snažan dojam na prisutne. Kukuljević je tada imao samo 27 godina. Idućeg je dana biskup Juraj Haulik održao govor na latinskom jeziku suprotstavljajući se Kukuljeviću. To je značilo da se Kukuljevićev prijedlog odbacuje. No ipak, četiri i pol godine kasnije hrvatski jezik se uvodi umjesto latinskog i postaje službeni.

